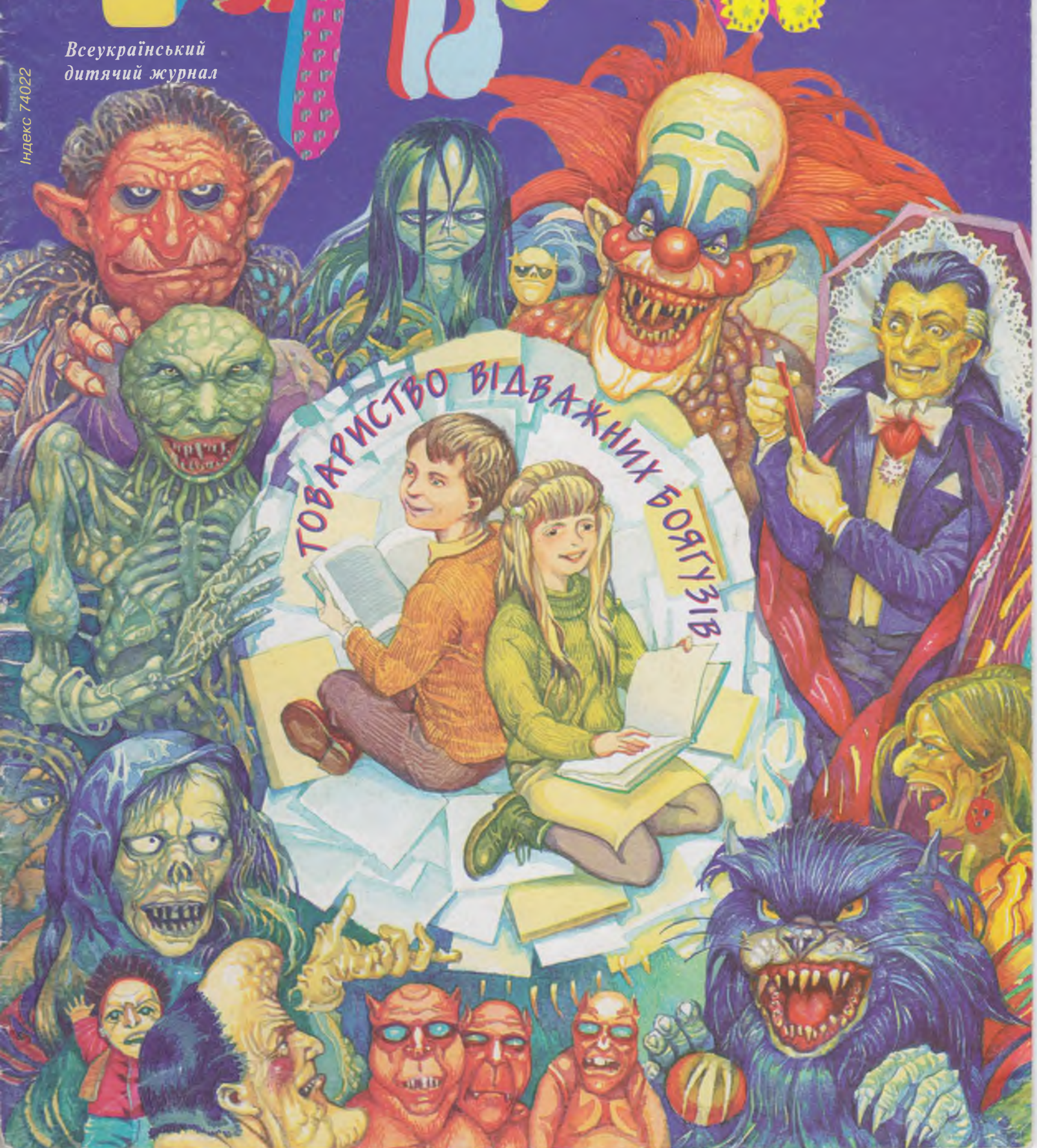

Базиліск

12' 2000
ГРУДЕНЬ

Всеукраїнський
дитячий журнал

Індекс 74022

ЯК?

НАВЩО?

СКІЛЬКИ?

ВІВЖОЧ

ВІМРОЖ

"Чому ялинка завжди зелена? Наталка ГОРЕВА, Полтавська обл."

Ялинка — дерево хвойне, у неї листя — голки. Більшість хвойних дерев, і ялинка теж, з на-

Тоді ялинки вкриваються яскравими рубіново-червоними квітками — наче вогниками. Минає небагато часу, і "вогники" гаснуть, тьмяніють, стають коричневими, а через кілька місяців перетворюються на красиві шишки. Насінням з цих шишок люблять ласувати білки, миші, птахи.

СКІЛЬКИ ПОВЕРХІВ У... ЯЛИНКИ?

станням холодів не скидають своє листя повністю. У ялинки колючі голки опадають кожні 5—7 років, але не всі відразу: приблизно сьома частина щоосені. От ми й не помічаємо, що восени ялинка теж, як і інші дерева, скидає листя, тому вона завжди зелена. Але навесні можна легко побачити молоді гілочки, вкриті смагдагово-зеленими новими голочками.

Невдовзі — Новий рік. Ви всі прикрашати-мете ялинки кульками, цукерками, горішками. А ці дерева люблять і самі прикрашатися. Лише не взимку, а навесні.

А як дізнатися, скільки років ялинці? Це зробити нескладно. Гілки на ялинці ростуть ніби поверхами. Треба порахувати ці "поверхи" й додати 3 або 4 — у перші 3—4 роки бокові гілки не з'являються.

Ялинка — красиве дерево. Тому й хочеться всім неодмінно мати його вдома на Новий рік. Але перш ніж вирушити на ялинковий базар по зелену колючу красуню, згадайте: у кімнаті вона проживе всього кілька днів, а в лісі — 300, а то й 500 чи 600 років. Може, варто прикрасити кімнату лише ялиновими гілочками, щоб не рубати ялинку? Хай росте вона, збережена вами: одна — цього року, ще одна — наступного...

2

ІЗДА?

ІЗМА?

"Хто винайшов сани і скільки їм років? Тая СВМИНА, Черкаська обл."

РАБО-НАДУВШІ САНИ

Сани винайшли наші далекі предки. Але хто і коли саме — історія не зберегла відповідей на ці запитання. Бо сталося це дуже давно. І впродовж багатьох віків сани були основним видом зимового транспорту. А чому сани так легко їдуть по снігу чи по льоду? Під полозками тонкий шар снігу чи льоду плавиться

від тертя, і це зменшує опір ковзанню. Наші предки, звісно, нічого не знали про такі фізичні поняття, як опір та тертя, але вони помітили цю легкість ковзання полозків і змайстрували сани. У сани впрягали коней, биків, на півночі — собак. Північні народи навіть свої житла ставили на сани. Такі сани називалися нартами, а дім на них — нартяний чум.

Багато років сани залишалися незмінними, але останнім часом з'явилися нові різновиди: аеросани, сани-амфібія, снігокат. Є сани з кермом — як в автомобілі. Висунув лівий чи правий полозок і повертаєш, куди треба. Гальмуються вони не ногою, а за допомогою спеціального пристрою.

Німецькі школярі можуть сховати свої санчата в рюкзачок, бо вони займають дуже мало місця. Ці нові дитячі сани називаються юмбо. Вони схожі на надувну подушку з міцного синтетичного матеріалу. Юмбо добре ковзають по снігу. Спускаючись на них з гірки, можна не боятися зіткнення з іншими санчатами чи деревом. Вони пом'якшують удар і відстрибують убік, не перекидаючись. А якщо здуються — їх можна накачати спеціальним насосом.

А ви не звертали увагу на те, що нагадують сліди від санчат? Наче змії проповзли. У старослов'янській мові слово "сань" означало змії. Тобто сани назвали так тому, що слід полозків нагадує слід змії.

УВАГА!

НЕЗВИЧАЙНИЙ КОНКУРС!

«У цьому листі я пишу тобі про...»

Приблизно так ти, барвінчатко, починаєш листа до редакції. Пошта поспішає доставити приз і свіжесенький журнал. До речі, ти платиш їй за це лише 18 копійок.

Пошта – наш давній і вірний друг. Вона дуже шанує «Барвінок» і запрошує барвінчат до участі у національному конкурсі під назвою **«У цьому листі я пишу тобі про нашу дружбу та відмінності між нами»**.

Отже, якщо тобі 10 – 15 років, ти маєш написати твір у формі листа з 500 – 1000 слів уявній чи конкретній людині. У ньому спробуй поміркувати над тим, що єднає людей в усі часи у різних країнах, що у них найбільше цінується і викликатиме повагу у майбутньому. Адже ти вже замислюєшся над тим, чому у світі так багато зла! Отож запропонуй власні ідеї поліпшення людських взаємин, поділися своїми мріями про те, як зробити людей щасливими.

Надіслати листа слід до 30 січня 2001 року вже не конкретній чи уявній людині, а на адресу регіональної дирекції «Укрпошти» за місцем проживання (тобі її підкажуть у твоєму поштово-му відділенні). Обов'язково зазнач на конверті **«Конкурс ВПС»**. Звісно, неодмінно вкажи своє прізвище, ім'я та по батькові, дату народження, телефон (якщо є) та повну адресу.

Поговори на тему конкурсу з батьками, учителями, погортай «Барвінок», книги. А чом не спробувати свої сили? Та й винагорода для переможців чимала: обласного конкурсу за перше місце – 500, друге – 250, третє – 100 гривень. А переможці національного конкурсу отримають відповідно 1000, 500 і 300 гривень. Якщо ж твій твір-лист посяде перше місце у національному конкурсі, то його надішлють до Міжнародного бюро Всесвітньої поштової спілки (ВПС), де переможці нагороджуватимуться позолоченою, срібною та бронзовою медалями.

Барвінчата, як завжди, мають більше шансів. Бо кращі листи у національному конкурсі, членами журі якого є ваш головний редактор і редактор відділу літератури, буде відзначено спеціальними призами «Барвінку» і буде опубліковано у журналі.

Спробуй, барвінчатко! Адже ти вмєш писати гарні листи.

Привіт, барвінчата!

Зустрічаємося ми з вами востаннє у другому тисячолітті. А що буде у третьому? Багато нового, цікавого, незвіданого. Але й давні свої традиції, звичаї, свята кожен народ візьме з собою в майбутнє. Бо майбутнього не буває без дня вчорашнього, без того, що було в минулому, без історії. Чекаючи 31 грудня Нового року, нового століття, нового тисячоліття, пам'ятаймо й українські звичаї та традиції. Дотримуючись їх, відсвяткуймо у родині: **6 січня** — Святвечір (багату кутю), **7** — Різдво, **13** — Меланки, **Щедрий вечір** (щедру кутю), **14** — Василя, старий Новий рік, **19** — Водохрещі, Йордана. Не забудьте: колядують на Різдво, щедрують на Щедрий вечір, засівають (хлопчики) у перший день старого Нового року.

ПО ВСЬОМУ СВІТУ

По всьому світу
Стала новина:
Пречиста Діва
Сина зродила.
В яслі положила,
Сінцем притрусила
Господнього Сина.

Зійшли ангели
З неба до землі,
Принесли дари
Діві Марії:
Три свічки воскові
Ще й ризи шовкові
Ісусові Христові.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА ПАНІ БАБУНЯ

Чи вдома, вдома пані бабуня?
Що ж вони роблять,
Що ж вони діють?
А вони діють — золото віють,
Золото віють, срібло палають.
Ой прийшли до них онученьки їх:
— Дайте нам, бабусю, хоч одвійочку,
Хоч одвійочку, хоч одмірочку,
А ми понесем до золотаря,
Поробим віночки на головочки.

НА ЩАСТЯ, НА ЗДОРОВ'Я, НА НОВИЙ РІК

На щастя, на здоров'я,
На Новий рік,
Аби вам родило
Краще, як торік.
Жито, пшениця,
Всяка пшениця.
Короплі по стелю,
Сорочка по землю,
А клен по коліна,
Аби вас, хрещених,
Голова не боліла.
Будьте здорові
З Новим роком!
З Василем!

Художник Ю. ПРАВДОХІНА

ЦІАКОМ ТАЄМНО!
Із секретних матеріалів "Барвінку"

Тільки у нашому журналі, тільки для наших читачів ми продовжуємо друкувати спецдонесення агента Кварка

Ох уже ця зима, ох цей уже сніг — кому свято, кому турбот багато. У всіх школярів очі так і нишпорять, де б якусь халепу собі знайти. Та розбігтись добряче, та гарненько і якомога далі у неї скопити... Кварк на мить зупинив хід своїх, як

СТЕЯ ПРИ

завжди останнім часом, не дуже веселих думок. Чи, може, втомився? Адже вночі на озері, неподалік від школи, встановлював десятків зо два табличок із тривожним написом "Обережно! Тонкий лід". Це після того, як двоє хлопчиків устигли добряче "попаритись" у крижаній водичці. Перший бо льодок — найпідступніший. Удень морозець ще лінкуватю свою справу робить. Отож, дивись, там, де вчора з друзями на ковзанах катався, сьогодні й кицька провалиться. Знизу водичка тепла, а зверху гріє — от і промоїна.

Білий сніг теж часом чорну справу робить. Особливо на пустирях чи новобудовах. Прикриє якусь пастку килимком спокусливим. Раз — і спіймався допитливий хлопчина: чи в канаву влетів, чи на залізничку гостре настрикнувся.

Чимало чого бачив Кварк у Школярії. І чим більше нагадуєш цьому непосидючому народу про безпеку, тим більше його до неї тягне. Були ж часи, коли чи не на кожному шкільному подвір'ї ковзанку влаштовували. Щити спеціальні були, хлопчики майданчик

вирівнювали, водою заливали — і до пізнього вечора свято. З музикою, з ліхтарями кольоровими. Немає цього нині. Зараз, щойно випаде сніжок, розкатають на ньому хлопчачі ковзалки (не плутайте з ковзанками!), та ще й у найпідступніших місцях. Розкатають — і... здоровенькі були, синці й гулі великі та малі! Хлопцям ще нічого: для них ті синці як нагорода. А от притрусить уночі сніжком ці ковзалки та потягнуться вранці до магазинів по хлібчик старенькі — ото вже й лихо до когось у хату постукає.

Кварк дістав аркуш паперу і, трошки повагавшись, вивів у верхньому кутку рядки:

ЖИНА ИГОД

Художник С. ШПАК

“Всім, всім, всім!
І дорослим, і малим. Якщо на вулиці ожеледиця, не полінуйтесь, протріть ацетоном підшви своїх черевиків, змажте тонким шаром клею “Момент”, зачекайте кілька хвилин і гарненько потопчіться по сухому піску. В такому взутті вам не страшні ніякі ковзалки”.

Кварк замислився і підписав: **“Супердобродій”**. Аркушик він почепив на шкільних дверях — щоб усі мешканці Школярії прочитали та ще й своїм рідним передали.

А сам вирушив до лісу шукати довгоочікувану посилку від шефа. Але перед цим до сумки поклав кілька міцних поліетиленових пакетів, у яких надійно були спаковані дві пари сухих теплих шкарпеток. А ще за хвилину за спиною Кварка тихо клацнули важкі двері його надійного сховища.

Це останнє повідомлення від нашого суперагента Кварка у цьому році, дорогі барвінчата. І, як завжди, залишив він вам чергову загадку. Сухі шкарпетки, зрозуміло, не завадять у подорожі засніженим лісом. А як вони пов'язані з поліетиленовими пакетами? Думайте, кмітливі. Автор найкращої відповіді одержить класний подарунок від самого Кваркового Шефа. Пишіть!

СОКОЛИНЕ ОКО

Серед найкращих слідопитів, найуважніших читачів — учасників конкурсу «Соколине Око» проведено розіграш призів. Переможцями стали і нагороджуються:

- фотоапаратом — Катруся і Антон СИРИЦІ із Запорізької обл.;
- іграми «Новий бум» — Лариса ЗАГОРОВСЬКА з Черкаської обл., Марина ШКАРУПА з Кіровоградської обл.;
- моделлю літака — Валерій ТУКАЛО з Полтавської обл.;
- книгами — Олег ЛИСАК із Житомирської обл., Олександр ЖЕЛЕЗНЯК із Кіровограда, Надія ПЕДОРЯКА з Полтавської обл., Ольга КУЧЕР з Вінницької обл., Ірина ПАВЛІКОВСЬКА з Тернопільської обл., Катруся ЗЕЛЕНЕНЬКА з Миколаївської обл.

СКЛЕЙ КАРТИНКУ!

Із конкурсним завданням склеїти картинку і надіслати розповіді про Володимира Великого гарно упорались багато барвінчат. А тому серед них було проведено розіграш десяти призів. Отож призями нагороджуються:

- плеєром — Руслан і Аліна ШЕЛЕСТИ з Черкаської обл.;
- іграми «Новий бум» — Ярослав КАСПЕРСЬКИЙ з Вінницької обл., Віктор КОНОНЕНКО з Кіровоградської обл., Дмитро КОБЕЛЯЦЬКИЙ з Дніпропетровської обл., Микола КОЖУШКО з Чернігівської обл., Олександр ВИСОЦЬКИЙ із Сумської обл.;
- книгами — Ігор КАРПІНСЬКИЙ із Рівненської обл., Максим БАРАНЕНКО з Криму, Марічка ПОПАДИЧ із Львівської обл., Микола ТКАЧЕНКО з Київської обл.

ЮНІ ФУТБОЛІСТИ

Гарні знання футбольних правил показали, перемогли в конкурсі від «Лего» та «Барвінку» і нагороджуються конструкторами:

- великим — Тетяна і Олена ШТЕПУЛИ з Харківської обл.;
- середніми — Віктор і Олександр СТОЛЬНИКОВИЧІ з Черкаської обл., Микола РУБЕЦЬ із Сумської обл.;
- малими — Олег ВЕЧЕРЯ із Запорізької обл., Микола ПРУДИВУС із Одеської обл., Настя ГНАТЕНКО із Донецької обл., Юля ГУРНОВИЧ із Полтавської обл., Олександр БЕРЕЖНИЙ із Харківської обл., Павло КУПЧИЧНИК із Волинської обл., Аліна НАКОНЕЧНА із Вінницької обл.

УЧИТЕЛЬ БАРВІНЧАТ

У лотереї, що проходила «Барвінком» для вчителів барвінчат, виграла:

- фотоапарат — С. П. ЦИТАНОВА з Миколаївської обл.;
- бібліотечки книг — Т. Г. ШЕВЧЕНКО із Харківської обл., О. В. МОТИЛАТ із Запорізької обл., І. І. ТРОФИМЕЦЬ із Сумської обл., О. О. ІЛЮСЕНКО з Херсонської обл., О. В. КОСТЮЧЕНКО з Донецької обл., В. Ф. Борисенко з Миколаївської обл.

Вітаємо, шановні педагоги!

СПЕЦІАЛЬНЕ ОГОЛОШЕННЯ

На суботу 13 січня 10-ту годину перенесено розіграш призів у Барвінковому лото та передплатній лотереї! Це зроблено для тих, хто не встиг вчасно передплатити журнал і зробити це до

6 січня та надішле до редакції передплатні квитанції, картки лото. Вони гратимуть нарівні з усіма. Кількість виграшів збільшено. **Поспішай грати — і виграєш!**

Я

к я був ще малий, то одного разу на різдвяні свята жив у бабусі. Моя мама була в пологовому будинку, бо мала народити мені братика. Зранку перед Святвечором звідти зателефонували й сказали, що дитина от-от з'явиться на світ.

Я чекав-чекав і не міг дочекатися.

У бабусиному письмовому столі лежала книжка, яку вона суворо заборонила мені читати. Що тільки я не вигадував, але добратися до тієї книжки не міг. Аж ось уранці перед Святвечором, коли бабуся слухала по радіо відправу з церкви, я таки витяг її нишком.

І прочитав, що різдвяної ночі

Ольга СЕНЮК

стаються всілякі дива. Худоба тоді вміє говорити, а диявол кожної різдвяної ночі забирає собі одного щойно народженого хлопчика.

У мене серце закалатало в грудях, бо я відразу подумав про свого братика.

З таким хлопчиком диявол робив, що хотів. Міг залишити його працювати в пеклі, а міг відпустити в будь-яке місто чи село провінції Сконе, бо там жити гірше, ніж у пеклі.

Бабуся завжди сиділа біля радіоприймача в рипучому лозовому кріслі й гикала. Вона слухала церковні відправи.

Шведська література для дітей славиться в усьому світі. Шведські школярі хоч і користуються комп'ютерами та Інтернетом, однак не перестають дружити з книгою. Особливо популярний серед них письменник Ульф НІЛЬСОН, який за 25 років письменницької праці видав 100 творів.

Редакція познайомилася з ним через Інтернет. Пан Нільсон відповів нам, що з великою повагою ставиться до України і тому надає найвідомішому дитячому журналу виключне право публікації його твору. І навіть відмовився від належної йому авторської винагороди. Від імені всіх барвінчат редакція висловлює йому щирю подяку за такий благородний вчинок.

Ми також дякуємо посольству Королівства Швеції в Україні, яке дуже прихильне до «Барвінку» й допомогло з перекладом твору українською мовою. А здійснила його спеціально для вас одна з найвідоміших в Україні перекладачів Ольга Дмитрівна СЕНЮК.

Отож від усіх них вам різдвяний подарунок. Твір, який читати і звично, і лячно. Особливо проти ночі. Але дуже хочеться дочитати до кінця. І ви в Україні його перші читачі. У цьому і наступному роках. Саме на межі тисячоліть!..

Ульф НІЛЬСОН

ТРИ ЦИРВОВІ ПУЗИ Й ОДИН БІЛЧИЙ ХВІСТ

А коли не слухала, то готувала бутерброди або розкладала маленькими витертими картами пасьянс.

Бутерброди у бабусі виходили великі, мов Біблії, і вона не скупилася поливати їх зверху сиропом. Ох, як мені смакував той м'який хліб із солодким сиропом! Після бутерброда мої руки були також солодкі, а пальці злипалися.

Бабуся розкладала прості пасьянси: Одинадцятку або Козла.

Дивно, але карти в неї завжди сходилися. Хоч, мабуть, тому, що вона їх дуже кwapливо й спритно скидала.

– Але ж три й сім – це не одинадцять! – заперечував я.

– Там було чотири! Дивись уважніше, а то знов не те побачиш!

Іншого разу, коли бабуся вже закінчувала гру, я добре помітив, що вона рахує за одинадцять дві п'ятірки, і накрив руками стіл, перше ніж вона встигла скинути їх.

– Не масти карти сиропом! – вигукнула бабуся й ляснула мене по пальцях. – Як не вмійш швидко рахувати, то не берися, не можу я грати з таким нетямою.

«Грати з нетямою» – хіба може бути більша образа? Це означало, що дорослі навмисне прикидаються, аби дитина могла виграти.

Граючи з бабусяю, я навчився ніколи не їсти бутербродів з сиропом перед тим, як ми сядемо до карт, а під час гри бути видющійшим за яструба.

Святвечір був нудний. Радіо передавало більше, ніж будьколи, проповідей, бабуся голосно гикала щоразу, коли чула слово «Ісус». А ще на Святвечір не годилося грати в карти.

Нарешті настав час розпакувати різдвяні подарунки. Я отримав від бабусі блакитну піжаму, а вона від мене – малюнок.

– Піжама?... Гарна, – розчаровано сказав я. – А більше нічого немає? Від мами й тата?

– Вони не встигли. А все через братика. Але, може, ти отримаєш саме його в подарунок!

Бабуся почала роздивлятися мій малюнок.

– Який гарний! А хто це тут? – показала вона пальцем.

– Це я!

– А що це там таке чорненьке в нижньому кутку?

– Мій братик.

– Він чомусь схожий на троля.

– На троля?

– Так, і ще й має хвостика.

Я уважно глянув на малюнок. Справді, в братика був хвостик.

– Ми можемо відрізати його, – сказав я. – Або відрізати цілого братика.

Та бабуся не захотіла.

– Ну, то я потім намалюю кращого, – сказав я.

О сьомій вечора в

Сконе вже було темно. Надворі сипав густий сніг.

На вечерю прийшли дядько Густав та його дружина і принесли кошика з наїдками. Вони заходилися накривати в кухні бабусин круглий стіл. Зі страв, які готують на Святвечір, нічого не бракувало.

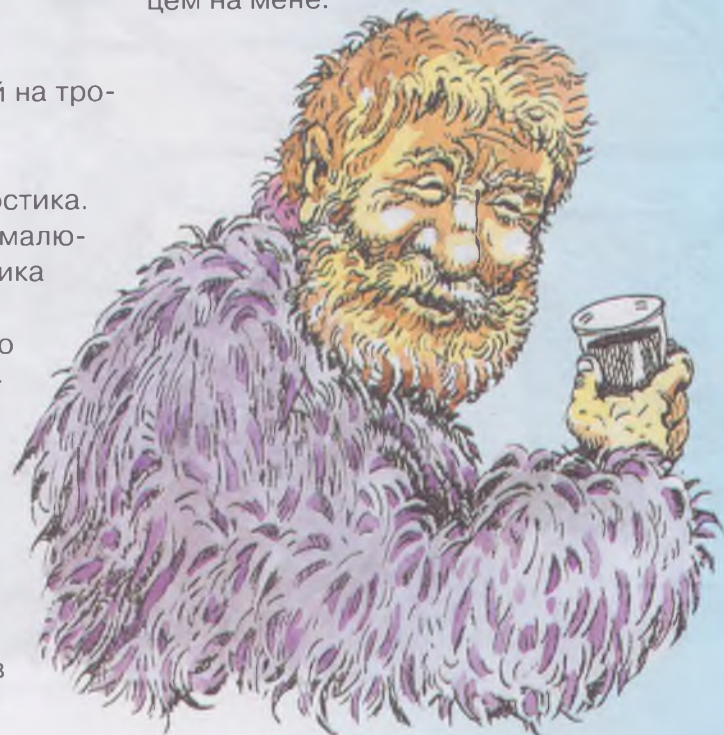
Через чверть години до нас укотився Ейнар Грес у вовчому хутрі, оточений хмарою різдвяного снігу. Моя біла кицька з переляку чкурнула надвір.

Старий Грес був наш далекий родич. Він мешкав у Весбю, але майже завжди з'являвся на Різдво, і його треба було пригощати, хоч бабуся невдоволено бурчала. Він мені здавався незвичайним – і відлякував, і чимось вабив до себе: мав замшіле обличчя й такі брудні руки, наче цілу осінь спав десь під каменем. Та ще й був у тому вовчому хутрі, що тхнуло їдким духом дикого звіра.

– Тепер можна сідати до вечері, – сказав дядько Густав. – І перша чарка буде за немовля, що має цієї ночі народитися.

Бабуся гикнула.

– Ні, я маю на думці не Ісуса, а його братика, – додав дядько Густав і показав пальцем на мене.

Ми їли й пили. Я сидів біля старого Греса, але відсунувся на самий краєчок стільця, бо від Греса дуже смерділо.

– Будемо сподіватись, що дитина народиться. Аби тільки диявол не взяв її в заставу, – безжурно сказав Грес.

– У яку ще заставу?

– Ну, є така давня оповідка. Люцифер вибирає собі хлопчика з тих, що народилися різдвяної ночі. Може будь-кого вибрати.

– А що тоді треба робити? – запитав я. – Щоб зупинити диявола?

– Для цього

треба дещо мати... І я маю, ось у кишенях, – відповів старий Грес і ляснув по кишенях свого хутра. – Випиймо ще раз, щоб із дитиною нічого не сталося.

Потім старий Грес почав оповідати різні пригоди. Мені було і страшно, і цікаво його слухати. Все, що його стосувалося, було незвичайне.

Минулого разу він привів бабусі цапа, якого виграв у карти вночі проти празника всіх святих. А оце вовче хутро!

– Про нього є що розповідати!

Хутро належало одному великому біржовикові, що завжди розраховувався доларами, сказав старий. Потім його носив один самогубець. Новий власник поміняв це хутро на щось вартісне з тієї шхуни, яка нібито розбилася біля Куленського маяка (ї вона таки розбилася!). Потім хутро опинилося в одного священика, що десь зник, а наостанку – в чоловіка, якого

зарізано ножем ген аж у Гегенесі.

– Ось тут дірка, – сказав старий і обвів брудним пальцем кружальце навпроти серця. – Я стяг із нього хутро, як він уже помирав.

– Господи Ісусе, – зітхнула бабуся.

Який то жах – замерзати різдвяної ночі!

Старий видобувся з хутра і поставив його в кутку. Воно стояло саме собою, наче велетенська піраміда. На жаль, смерділо не хутро, а сам він, і тепер весь той дух уже не мав перепон. До кінця вечері я сидів, затикаючи носа.

– Хлопцеві вже пора спати! – суворо сказала бабуся о десятій годині.

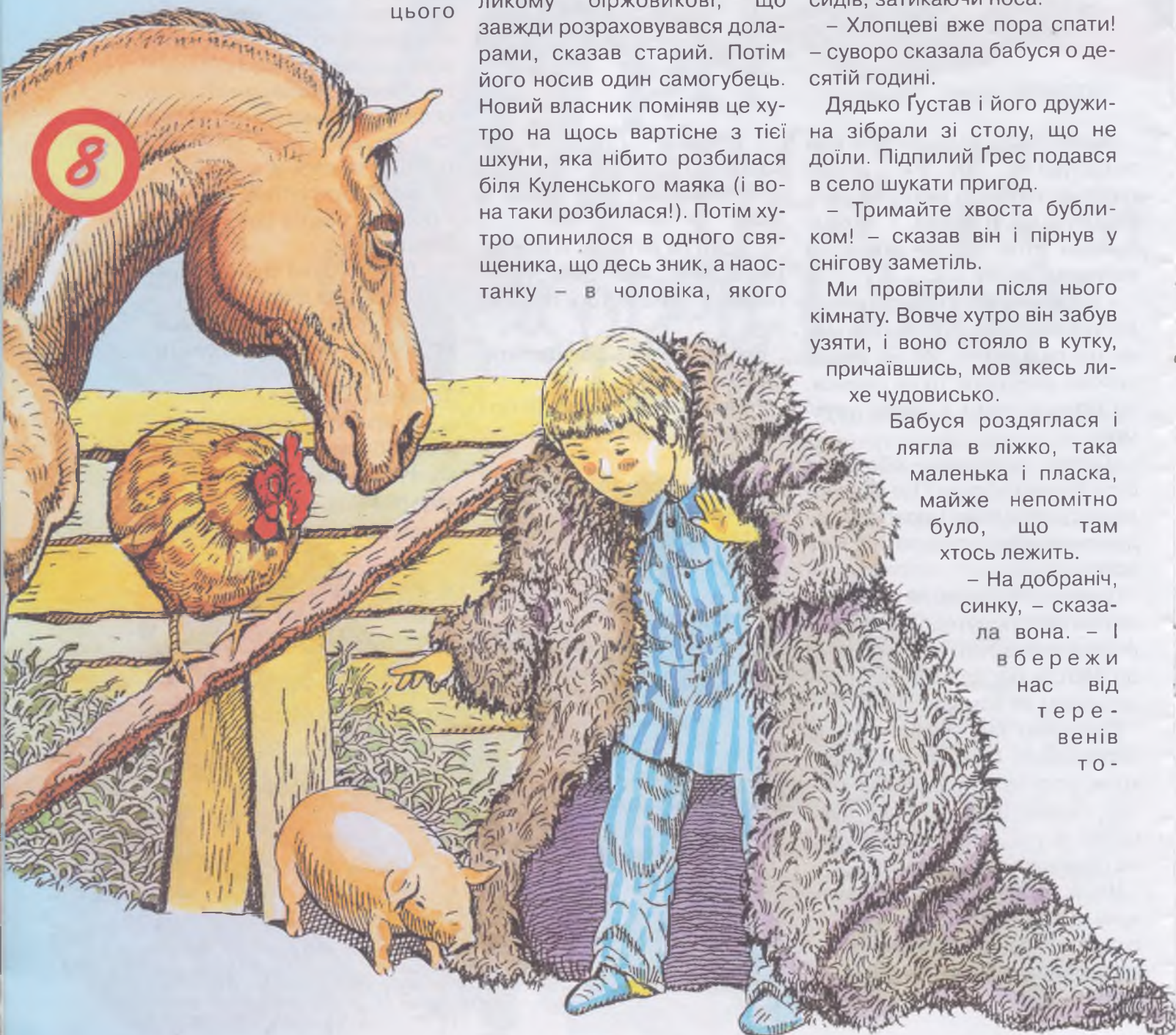
Дядько Густав і його дружина зібрали зі столу, що не доїли. Підпилий Грес подався в село шукати пригод.

– Тримайте хвоста бубликом! – сказав він і пірнув у снігову заметіль.

Ми провітрили після нього кімнату. Вовче хутро він забув узяти, і воно стояло в кутку, причаївшись, мов якесь лихе чудовисько.

Бабуся роздяглася і лягла в ліжко, така маленька і пласка, майже непомітно було, що там хтось лежить.

– На добраніч, синку, – сказала вона. – І вбережи нас від теренів то-

го старого, любий Ісусе!

– Гик, – додав я.

Я відразу заснув, але раптово прокинувся. Щось було негаразд, тільки я не знав, що саме. Я спав у кухні на канапі і крізь вікно бачив сніг, що нависав з краю даху.

Я вже не міг заснути. Над Сконе ясно дивовижне, магічне світло. Адже це був Святвечір. Цієї ночі мав народитися мій братик. Або сам диявол мав...

Я квапливо встав і потемки одягнувся.

– Бабусю, ви спите? – запитав я.

Бабуся хропіла собі далі.

Я підійшов до хутра з хижого звіра і аж здригнувся, коли провів пальцем по дірці від ножа навпроти серця. Потім занурив носа в сіру шерсть. Хутро зовсім не мало запаху. Я засунув голову всередину. І там нічим не тхнуло. Я приміряв хутро на себе. Воно обгорнуло мене, ніби намет.

Я спробував іти, і вовче хутро посунулося підлогою, мов на коліщатах. Коли я глянув на себе у дзеркало, мені стало смішно.

Я почав обмацувати кишені. У великій старий Грес тримав

табакерку з тютюном і білчин хвіст. Я мало не заплакав, адже бідолашна білка втратила найдорожче, що в неї було! У спідній кишені лежало три чирвові тузи і купюра в тисячу крон. Три однакові тузи! Може, це й було те «дещо», на яке натякав старий Грес?

Я обережно вибрався на подвір'я і побрів заметами до стайні. Крізь віконце до стайні заглядав місяць. Усередині було затишно. Свині за спокійливо порохкували одні до одних уві сні, великий кнур хропив із роззявленим рилом. Коли він вдихав повітря, на його зморшкуватому животі двигтіло сало. Тільки одне поросля почуло, що хтось зайшов, і злякано витріщилося на мене.

– Не бійся, – прошепотів я.

Поросля пірнуло за безпечну спину своєї матері. У стійлі стоячи спав кінь. Ніздрі в нього тремтіли, а очі були затуманені снами. Корови лежали одна повз одну і крізь сон ремігали. Дивно, але кудлаті вівці не спали. Вони завмерли і тільки дивилися на мене.

– Не бійтесь, я не вовк, – сказав я.

Почувши мій голос, вівці заспокоїлись і заходилися жувати сіно. У стайні також відчувалося Різдво. Лише моя біла кицька злякалася вовчого хутра і чкурнула кудись ловити миші.

Раптом я почув якийсь стукіт у найдальшому кінці стайні. Там у темряві стояв цап, той самий, що його колись виграв у карти старий Грес, і тупав ратицями. Він намагався перелізти через свою загороду й підійти до мене. Тому я сам рушив до нього.

– Не бійся! – сказав я.

Цап витріщив на мене жовті

очі, від натуги в нього аж борода засмикалася. Він замекав:

– Ме-е-е. Не ме-е-ні боятися!

Він наче хотів щось сказати, потім негарно зареготав і знов замекав:

– Ме-е-е... Бр... ме-е-е... у дия... кіг... Ні-і... ніколи... не поба...

Цап злісно дивився на мене й замахувався гострими ратицями на мою руку.

Раптом я зрозумів усе, що він сказав:

– Твій малий братик у дияволових кігтях. Ти його ніколи не побачиш!

Що сталося далі, я добре не пам'ятаю. Я дуже розсердився. Яке йому діло до мого братика, цьому гидкому цапові? Що він теревенить про диявола?

– Ох ти, клята почваро! – крикнув я. – Іди до біса!

Цап глузливо зареготав, аж блиснули його жовті зуби та затіпалась його борода. Я з люті простяг руку, щоб ухопити за ту бороду, але не встиг. Цап пригнув голову, перескочив через загороду, і я опинився в нього на спині. Цап разом зі мною шугнув у дірку, крізь яку викидають гній. Ото почалася їзда!..

Продовження читай
у № 1, 2001 р.

“Ми з братом ще маленькі (навчаємося у третьому і першому класах), але вже давно мріємо бути хліборобами. Будемо орати городи, сіяти пшеницю, збирати врожай. Нам подобається дивитися, як працює комбайн — він наче пливе по золотому полю. Отак колись і ми з братом будемо трудитися у рідному селі, бо дуже любимо його. Валеру на вулиці, де живемо, так і називають — “комбайнер”. А ще мріємо купити трактор.
Іванко і Валера ОДИНЦІ,
Київська обл.”

“Як і мій тато, стану інженером, — робитиму на заводі комбайни для вугільних шахт.
Толя ТИТАРЕНКО,
Полтавська обл.”

“Буду відомою журналісткою — писатиму про всі події у світі, а також твори до мого улюбленого журналу “Барвінок”.

Маргарита ТКАЧОВА,
Миколаївська обл.”

Ми — майбутнє!

Знову пошта принесла дуже багато ваших листів, барвінчата, на конкурс “Ми — майбутнє!”. Якими ж ви будете у 2020 році?

“Я, Вадим, буду власником великого ресторану. До мене приїжджатимуть з усього світу люди поласувати українськими стравами з екологічно чистих продуктів. Запрошую і всіх працівників журналу “Барвінок” у гості.

Я, Ярослав, ще не знаю, яку професію оберу. Але впевнений, що буду доброю, чесною, порядною людиною.

Вадим і Ярослав БЕРЕЗІВСЬКІ,
Житомирська обл.”

“У майбутньому я б хотіла стати квітникарем і вирощувати гарні квіти — щоб усі люди були щасливими і мали в хаті квіти. Вирощу таку квітку, якої ще немає на нашій планеті.

Марія МАРТИШКО,
Тернопільська обл.”

“Через 20 років я буду знаменитим модельєром. Створюватиму гарний одяг для людей. Мені приємно дивитися на одягнену зі смаком людину. А ще писатиму музику.
Аня ЛАПТЄВА,
Чернігівська обл.”

“Стану біологом і викладатиму цей предмет у школі.
Марина КАРАПЕТРОВА,
Запорізька обл.”

“А я буду водолазом. Отож, наше судно повернулося з експедиції з Карибського моря. Там ми досліджували підводне життя. І навіть знайшли скриню зі скарбом на затонулому кораблі. Відкрили нову рибу — бісерну, подружилися з дельфіном Амуром.
Максим КРИВШЕНКО,
Кіровоградська обл.”

“Мрію стати відомим футболістом. Братиму участь у міжнародних турнірах. Усі зароблені гроші передаватиму дитячим журналам — щоб усі діти могли передплачувати їх і вигравати море чудових призів. А ще створю свою команду “Барвінчатко” — вона захищатиме честь нашого журналу на різних змаганнях.
Тарас ШПУК,
Івано-Франківська обл.”

У «Барвіночку»?

70

можеш показати своє фото

Продовження на стор. 20

БЛАН УСЛЯЖИХ ЦУКАВИХОХ

всудипадки не паводжудзеця —
хидки спадць,
чипадцьи будыцца!

НОВЫЙ РІК ЛЮБИТЬ... ТУЛАС

У кожнай краіні ё сваі новорічны звычаі і традыцыі. В Панамі опівночі на пожежных вежах пачынаюць дзвоніць у дзвоні, вмякаюць усі сирены, аўтамабільны гудкі. Дзіці й дорослі у цей час шасілі крычаць і стукаюць чым палало. А весь цей гамір учыняецца для таго, щоб “задобрыці” Новы рік.

ТРИНАДЦЯТЫЙ МІСЯЦЬ

Трынадцаты мідсяць року ё в Ефіопіі. Першы дванадцять мідсяцв маюць по трыдцять днів, трынадцаты — п’ять (у вискосному році — шість) днів. До речі, у трынадцатому мідсяці всі громадыны цієї афрыканскай дэржавы працуюць безплатно. Тож святкування Новаго року тут — і прощання з “невідгідным” мідсяцем.

ЗЕЛЕНЫЙ ГОРІХ ЖА ШЧАСЦЯ

Напередодні Новаго року в Судані повсюды розкідваюць зелены горіхі. І найкраще новорічне пабажання для кожнаго — знайти зелены горіх. Отож і розкідваюць іх, бо горіх — символ шчасця.

77

КУМАДЕ — ПО ТРАБЛІ

У Японіі перад Новым роком кожен прагне купіці бамбукові граблі. Вони буваюць рідного розміру — від 10 санціметрав до півтора метра. Купуюць іх для таго, щоб було чым загрібати шчасця у Новаму році.

Розкуповаюць тут і яскрава-червоні пузаті лялькі дарума. Ё в цих ляльок одна особлівіць — у ных не намальовані очі. Перад Новым роком треба самому розмалювати одне око і загадати пабажання. Якіцо воно здійснїцца, то даруме розмалюваюць і друге око.

ПЛУГ ПО СЌТТУ

Ђдїна країна, де взїмку прагнучь зоратї заснїжене поле, — це Іспанія. Тут існує давнїй новорічний звычай. Селяны в кожахуах з дзвіночкамы на пояхах стаюць на ходулі і виходяць у поле. А плуг твгнучь не конї, а теж перодягненї селяны. Всї разом вони намагаюцься зоратї снїг. Бо вважачуць, що у такий спосіб “заклучуць” багатїй урожаї на свої поля.

ХОЧЕШ — ВІР, А НІ — ТО ПЕРЕВІР...

- * У Непалі Новы рік зустрїчаюць не опівночі, а разом зі сходом сонця.
- * Кїтайці за новорічным столом не користуюцься ножем — щоб не “відрїзатї” шчасця.
- * Бірманці зустрїчаюць Новы рік від 12 до 17 квітня. Про точнїй дєнь святкування мїністр культуры цієї країны вїдає спеціальный наказ.
- * Афрыканскай Дїд Мороз жыве на найвышчїй горї цього матерїка — Кїлманджаро.
- * Лаосці, щоб зробіці добру справу, в останнїй дєнь ста-

- рого року вїпускаяць на волю птахів, рїб, черепах, ящїрок.
- * У Греції від новорічного пїрога рїбалка відкладає шматочок своєму човну, мїрошнїк — мліну.
- * Англїйці ранїше святкували Новы рік 26 березня.
- * Італїйці опівночі вїкідаяць у вїкна непотрїбнї старї речї.
- * У нїмецьких сєлах колись був звычай вїтатї з Новым роком дєрева — господар втїрав у кору кожнаго дєрева дрібну монету.

Чи можна жабу перетворити на козу? А сома на рака? Письменник Ігор Січовик (до речі, він не чарівник) стверджує: можна. Він запрошує і вас погратися зі словами і зробити ці неймовірні перетворення. Хто найкраще упорається з усіма завданнями — отримає від нього книгу з автографом. Грати в ці ігри можна й з друзями, навіть на уроках. Учителю лише похвалить вас за те, що ви поглиблюєте знання рідної мови. Хоча, звісно, треба спочатку і йому все це показати й запропонувати позмагатися усім класом на уроці.

ШАРАДА

Її біля моря зустрінеш:
Красиву, крилату, стрімку.
У слові ж як наголос зміниш,
Поп'єш запашиного

12

ХТО ПЕРЕМОЖЕЦЬ: КАР ЧИ НЯВ?

Зустрілися ворона і кіт.
— Давай позмагаємося, — запропонувала ворона, — хто більше слів доточить до наших голосів. Переможцеві дістанеться приз — жерстяна банка з блискучим намистом.
— Якби у тій банці сало було! — облизався кіт.
— Гаразд, я продам намисто і куплю тобі сала. Але спершу треба перемогти. Почнемо з мене. Я каркну, а ти утвори якесь нове слово. Наприклад: “кар-тина”. А потім ти скажеш “няв”, а я доточу слово: “під-няв”.

Хто переміг, невідомо. Бо змагання відбулися за зачиненими дверима. Тож спробуй, барвінчатко, разом із другом замінити ворону і ката: хто з вас більше знайде слів з “кар” і “няв”?

ЗНАЙДИ НОТИ

У цю гру треба грати з другом: хто перший з вас у поданих нижче словах знайде 44 ноти?

Комір, насіння, фанера, парасоль, полярник, антресоль, посольство, комісія, регулятор, софа, сім'я, реклама, мішень, подорож, ляц, решето, доля, весілля, карета, лялька, шасі, крекер, столяр, мішок, теля, гомін, помідор, премія, воля, сміх, комікс, фарба, пасіка, ремінь, креміль.

ЖАБУ НА КОЗУ

Щоб перетворити жабу на козу, треба змінювати лише одну літеру в кожному наступному слові.

Ж	А	Б	А
Ж	А	Р	А
К	А	Р	А
К	О	Р	А
К	О	З	А

Б	Р	У	Д

С	О	М
Р	А	К

К	Р	А	Н

Р	І	К

Р	А	К

Ч	А	С

Художник Н. ШИРЯЄВА

КАВЕРЗНЕ ЗАПИТАННЯ

З яких двох нот складається твій життєвий шлях?

ЯК ЇХ ЗВУТЬ?

Маленька комаха вилетіла з "домівки" — і слово розсіпалося. Старша сестра, хвилюючись за неї, вирішила розшукати її — і ще одне слово зникло. Залишилося на пошуки вирушили мама, бабуся, дві тітки і сусідка — від слів залишилися окремі літери. Спробуй назвати імена всіх комах і відновити зруйновані ними слова.

ЯЛИНКА

Кросворд

Що приховують заховані вертикальні клітинки — дізнається той, хто правильно впише у кросворд пропущені слова у назвах казок.

1. Мамарига.
2. і двоє мишенят.
3. Золота
4. і кривда.
5. Іван-.....
6. Кирило
7. Коза-.....
8. Солом'яний
9. Названий
10. Закопане
11. Ілля та Соловей-розбійник.

КАЗКОВИЙ ПТАХ

Учені стверджують, що цей птах живе на землі понад 30 мільйонів років і що його предки бачили динозаврів. З давніх-давен люди вважають його казковим птахом, істотою з нездійсненої і краєвої мрії. У нього найдовша шия і найдовші ноги (порівняно з тулубом). А колір пір'я залежить від їжі: якщо в ній не вистачає певних речовин, то птах з рожевого стає брудно-білим. Згадавши назви птахів, ти зможеш прочитати ім'я цього птаха.

1 2 3 4 5

10 11 12 11 7

6 7 8 1 4 9

13 11 3 14 7 8 15 16 11

ФЛАМІНКО

10 3 11 13 8 7 1 2

УКРАЇНСЬКИЙ СИМВОЛ

У ребусі зашифровано назву традиційного українського символу на Новий рік.

ПРОЧИТАЙ ПРИКАЗКУ

Н—Н—в—й—р—к—п—б—вл—т—с—д—н—н—з—ч—й—ск—к.

ШВЕЙЦАРСЬКИЙ ФЕРМЕР

Напередодні Нового року швейцарський фермер розрізає свіжий огірок на 12 частин і посипає їх сіллю. У такий спосіб він хоче дізнатися... Що хоче дізнатися швейцарський фермер?

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 11

- Дуже довга гусиць.** 1. Барабан. 2. Носоріг. 3. Горила. 4. Акула.
5. Ананас. 6. Стоніжка. 7. Антарктида. 8. Агент. 9. Тигр.
10. Робот. 11. Тролейбус. 12. Сом. 13. Морозиво. 14. Одиниця.
15. Ярмарок. 16. Краб. 17. "Барвінок". 18. Кропива.

Скільки цукерок? Гості з'їли 30 цукерок: другий шар — 16, третій — 9, четвертий — 4, верхній — 1 цукерка.

Пиріг.

Хитра задача. Треба поміняти місцями кулі з цифрами 9 і 8, але при цьому слід кулю з дев'яткою перевернути так, щоб вийшло шість.

Холмс і Ватсон.

— Холмс! Як ви навчилися логічно мислити?

— Ватсон! Елементарно! Я постійно розгадую крутиголовки

і кросворди в журналі "Барвінок"!

Впиши слова.

КОНВЕРТОЛІТАКУЛАК

ПОЧАТКОВА

ШКОЛА

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КНИЖКА

"СМІЙСЯ ТА ГРАЙ —
СВІТ ПІЗНАВАЙ"

Під такою назвою редакція журналу "Початкова школа" видала збірку сценаріїв шкільних і календарних свят, вистав, занять і дійств різноманітної тематичної спрямованості. Вони допоможуть учителям, вихователям, працівникам дитячих центрів естетичного виховання розвинути творчі та пізнавальні здібності дітей, відкрити перед ними горизонти нових знань, виховати естетичні смаки, сприяти становленню особистості учнів.

Придбати збірку можна в редакції за адресою: 04211, м. Київ, вул. Мате Залки, 6-В.

ДИВО

Горобець Жора і котик Тигриша подалися до Скелястих Гір, до печери, в якій була безвихідна яма Копець. Хоч це було й не близько й не легко, але в казках, коли треба, такі речі робляться досить швидко.

Як ви пам'ятаєте, вони мушили придумати, як їм врятувати з ями Хахантона Хахандрійовича, але тоді придумати вони нічого не встигли. Бо Дід Терпець раптом нашорошив вуха і сказав:

— Цитуйте! Чую, з'явився Пан Болячка. Треба негайно тікати, щоб він знову не наслав на вас якоїсь хвороби. Тоді навряд чи вдасться врятувати лікарлика. Рушайте до Скелястих Гір, там зустрінемося і будемо думати.

Дід Терпець розказав, як дістатися до Скелястих Гір, і зник. А що було далі, ви вже знаєте: Бегемот Мотя вибив ногою двері, і Жора з Тигришею втекли. А Бегемот Мотя не встиг...

74

І от Жора і Тигриша вже біля страшної ями Копець. Сидять і думають, як їм, маленьким і слабосилим, визволити Хахантона Хахандрійовича...

І Дід Терпець чогось не з'являється...

Раптом у Жори саянула думка:

— А що як наносити соломи і сплести солом'яну драбину. Я по соломинці носитиму, а ти плестимеш...

— Давай! — погодився Тигриша.

І горобець почав по соломинці носити, а котик — плести. Важка й виснажлива то була робота. І от нарешті перший щаблик-перетинка готовий. Потомлені сили вони відпочити. Раптом бачать: до того щаблика приєднався ще один, потім другий, третій... І виросла довга солом'яна драбина, яка наче аж випромінювала сонячне світло.

Жора і Тигриша вражено зойкнули.

І тут з'явився усміхнений Дід Терпець.

— Це ваша робота?! — здивовано вигукнув горобець

Жора.

— Ні! Що ти?! Ні! Що ти?!

Це — ваша робота!

Це — ваша робота! —

проспівав Дід Терпець.

— Але ж ми так мало, так мало зробили! — заперечив Тигриша.

— У нас не було ще ні часу, ні сили! — докинув Жора.

— Та у вас було бажання!

А коли палке бажання —

То вже майже виконання!

Добрі справи і слова

Роблять чарівні дива!

Зачепивши солом'яну драбину за виступ скелі, спустили її в чорне провалля. І незабаром лікарлик Хахантон Хахандрійович Усміхалаті вже

стояв перед ними, дякуючи за чудесний порятунок.

Усі разом вони кинулися рятувати Мотю.

ТАЄМНОВИНА
ДВНАДЦЯТА

ВСІ РАДІЮТЬ,
А ДЕХТО
ПЕРЕРОДЖУЄТЬСЯ

Всеволод НЕСТАЙКО

Бідолашний Бегемот Мотя лежав на підлозі, а над ним стояли Пан Болячка та Крокодил Алік і катували його, вимагаючи відповіді. Але відважний Мотя не піддавався.

Побачивши лікарлика, горобця Жору і котика Тигришу, Пан Болячка аж підскочив з переляку і зник. А Крокодил Алік поточився і сів на підлогу.

— Спокійно! — весело вигукнув Хахантон Хахандрійович. — Зараз вилікую всіх — будете здорові! Спершу Бегемота, потім Крокодила.

— А хіба Крокодил хворий? — здивовано презирнулися Жора і Тигриша.

— Він не просто злий,
Він хворий,
Хоч на вигляд і бадьорий...
Злість — хвороба!
Душу злість,
Як іржа залізо, їсть.
Збудник злості —
То мікроб
Найстрашнішої
З хвороб.

Художник
О. МАМАЄВА

ЧОРВІННИ РИГОДИВІІ

ПОВІСТЬ-КАЗКА*

— Ой! То лікуйте швидше! —
цвірінькнув Жора.

— Будь ласка! — нявкнув Ти-
гриша.

— А я вже давно обох лікую!
Давно вже обох гіпнотизую.
Подивіться ви на Крокодила!
Як його всього перекрутило!
То із нього злість уже виходить,
а натомість доброта у нього
входить.

І справді, Крокодил Алік
тіпався, як у пропасниці, кар-
лючився і звивався. Нарешті
востаннє сіпнувся і...
заплакав. Рясні

кроко-
дилячі
сльози
бігли по
його що-
ках і стікали
на підлогу, ут-
воривши незаба-
ром цілу калюжу.
Лікарлик почав умо-
чати в ту калюжу ват-
ний тампон і мастити
рани Бегемота Моті. І
рани враз загоювали-
ся. Через якусь хвили-
ну Бегемот Мотя ба-
дьоро скочив на рівні
ноги і заспівав:

*— Я здоровий, слава Богу!
Піднімаю ліву ногу,
Піднімаю праву ногу —
Я здоровий, слава Богу!*

І тут, витираючи сльози,
заспівав і Крокодил Алік:

*— Ой! Я більше не буду
Ображати нікого!
І не їстиму більше
Я нічого м'ясного!
Кашу їстиму манну,
Гарбузову, гречану.
А ще суп з галушками,
А ще борщ з пампушками.
Соки питиму, компоти —
Все, що люблять бегемоти.
Стану травоядним,
Маннокашоядним!
Крокодило-бегемот!
От яким я буду! От!*

— Стривайте! — раптом ви-
гукнув Тигриша. — А Пан Бо-
лячка ж утік!

— Він же і далі робитиме
свою чорну справу! — підхо-
пив Жора.

— Але він злякався, утік, —
сказав Хахантон Хахандрійо-
вич. — Він боїться лікарів, він
боїться ліків. Знає, знає,
відчуває, що колись його
навіки проженуть надійні ліки.
Та й про Діда Терпця не забу-
вайте! От хто справжній моло-
дець — наш чарівний Дід Тер-
пець! Якби не чарівний Дідусь
наш Терпець, не був би у каз-

ки щасливий кінець!
А кінець у казки справді
щасливий, бо...

ТРАЄМНОВИНА ТРИНАДЦАТА

ОСТАННЯ

Маленький школярик, чудо-
твор і словотворець Сергійко,
який придумав цю казку, на-
решті видужав! Ура! Ура! Ура!

*Тож будьте мені здорові
Всі — біляві і чорноброві,
Всі — руді і веснянкуваті,
Гостроносенькі і кирпаті,
Цілозубенькі і щербаті,
Плюскостопі, кульгаві, цибаті,
Блідлилиценькі і смагляві,
Тьвстуватенькі й худорляві,
Трохи старшеницькі й зовсім малі —
Всі, які тільки є на Землі —
Всі здорові мені будьте!
І ніколи не забувайте,
Що бадьорий веселий сміх
Від хвороб виліковує всіх!*

75

БАЛАКУЧИЙ МОТЯ

Цвірінь-цвірінь-привіт, барвінчата! Не дивуйтеся, будь ласка, чого це я, кіт Мотя, так розцвірінькався. Самі усе зрозумієте, коли завітаєте до мене на ялинку. Отож я вас усіх запрошую в гості.

Я довго думав, як прикрасити ялинку. І вирішив, що ми з вами розглядимемо на ній не скляні кульки-бурульки, а дивовижних птахів. Називаються вони райськими, бо дуже красиві і живуть у Новій Гвінеї, де завжди тепло, наче в раю. Не полінуйтеся, подивіться на карті, де знаходиться Нова Гвінея. Ось бачите, як здалеку прилетіли "прикраси" на мою ялинку. А тому дуже прошу тих із вас, чий котик і собачки ще мають негарну звичку ганятися за птахами, провести з ними виховну роботу або просто залишити їх удома.

А тепер підходьте ближче до ялинки — будемо знайомитися з РАЙСЬКИМИ ПТАХАМИ. Бачите, всі вони схожі на шпаків чи ворон, але в них дуже яскраве різноколірне пір'я. Мають міцні дзьоби й лапи, добре літають і дуже непосидючі. Вони погодилися спокійно посидіти на ялинці лише тому, що їм дуже кортить по-знайомитися з вами, барвінчата.

«ПРИКРАСИ» ПРИЛЕТІЛИ ЗДАЛЕКУ

Уночі райські птахи сплять, а на світанку вирушають на пошуки їжі. Ласують горіхами, бананами, ловлять комах, ящірок, малих жаб. І дуже люблять купатися — хіба ж можна такий красивий "одяг" тримати брудним? Отож і хлюпаються у воді, щоб затим пір'я виграло всіма барвами веселки. І ще про одну особливість цих птахів хочу розповісти. Вони ніколи не б'ються один з одним. Здогадалися, чому? Так, щоб не втратити у бійці жодної своєї красивої пір'їнки.

ЛОФОРІНА, або чудовий райський птах, живе в горах. Сам чорний, на грудях має манишку з синьо-зеленого пір'я, а на потилиці — пучок дуже довгих бронзово-чорних пір'їн. Бачите, він підняв пір'я і на грудях, і на потилиці — це значить, що дуже хоче сподобатися вам.

РОДОЛЬФА — голубий райський птах — неабиякий акробат. Він може надовго зависнути на гілці вниз головою, розпустивши свій дивовижної краси хвіст з голубого пір'я.

ВЕЛИКОГО РАЙСЬКОГО ПТАХА побачити нелегко — він ховається в гущавині ви-

соких дерев. Серед листя літає стрімко, хвилеподібно. Має довгі кігті і міцно чіпляється ними за гілку (навіть знизу). А дзьоб у нього — до 4 сантиметрів завдовжки, ним він піднімає кору дерев, шукаючи комах, збирає ягоди, здирає шкірку з плодів.

КРАСТЕДОФОРА — теж райський птах, досягає 33 сантиметрів у довжину. Знаєте, як ці красені змагаються між собою? Вони стають один перед одним, закидають голови назад і починають махати крилами, наче віялами. Один на одного не дивляться і кумедно верещать. Перемагає той, хто наполегливіше і віртуозніше махає крилами.

ПРЕКРАСНИЙ РАЙСЬКИЙ ПТАХ любить грітися на сонечку. Розпустить своє пір'я півколом, щоб яскраві кольори на спинці переливалися, мінилися в сяйві сонячних променів. А коли бачить, що він сподобався, починає танцювати.

КУРІННИК — родич райських птахів. Назвали його так

тому, що він уміє курінь будувати. Натикає гілочок у пісок, попригинає їх кінці — вихо-

76

дять дашок. А потім прикрашає курінь зверху квітами, мохом, листям, грибами, а перед входом ще й мушлі та камінці розкладає — не курінь, а вишукана альтанка.

КОРОЛІВСЬКИЙ І ВИМПЕЛОВИЙ РАЙСЬКІ ПТАХИ — неабиякі артисти. Щоб сподобатися, вони влаштовують “театральні вистави”: розпускають пір’я, ритмічно трясуть ним, стають у різні пози, голосно співають.

Ну то як, барвінчата, сподобалася вам моя ялинка з райськими птахами?

А тепер визирніть у вікно. Синички і горобці — хіба не прикраси на засніжених деревах? Згадайте, що взимку їм не вистачає їжі. Злагодьте годівнички, не забувайте насипати туди хлібних крихт, насіння.

Друг усіх птахів,
не лише райських,
кіт Мотя

ЯК ЗАПАМ'ЯТАТИ РАЙДУГУ?

На конкурс “Приз номера — дитяча енциклопедія” надійшло дуже багато листів із цікавими віршиками, лічилками, каламбурами про веселку і правильними відповідями на запитання “Чому небо голубе?”. Як же найкраще запам’ятати черговість кольорів у веселці? Ось що пропонують барвінчата. Виберіть той віршик чи каламбур, який вам допоможе на все життя запам’ятати, що райдуга — це Червоний, Оранжевий, Жовтий, Зелений, Голубий, Синій, Фіолетовий кольори.

Я райдугу хотіла уніймати.
Завгалясь: з якого кольору почати?
Схопилась за червоний — що ж робити?
Ага! Мене вже не спинити.
Оранжевий попавсь і жовтий —
Промовляють до мене мовби:
— Нам тут тісно у долоньці,
Дивись, он братики наш — на сонці! —
На сонце я не подивилась,
За зелененький ухопилась,
За ним піймався і голубий —
Найулюбленіший колір мій.
Ось вже і синій тримаю міцно в руці,
Щоб принести своїй бабунці.
Вона ж до мене із порогу:
— Ой, що ти, внучечко, їй-Богу,
Не всю веселку прихопила:
А фіолетовий де діла?
Олена ВАСИЛЕНКО,
Київська обл.

Човник пливе,
Ослик іде,
Жук пролітає,
Зозуля співає,
Голуб летить,
Свинка лежить, —
Файно все виглядає.
Інна ПРИХОДЬКО,
м. Івано-Франківськ.

“Чому осли жувають зерно? — говорять, сидючи, фазани.
Валик ПАНІН, Харківська обл.
Чарівниця осінь жар-птицею злетіла город, сад фарбувати.
Богдан НАКОНЕЧНИЙ, Київська обл.
Чубатий одуд жартував, з голубом сосни фарбував.
Люда і Сашко ЛЕВЧЕНКИ, Черкаська обл.
Чаклував охоче жовтень: змалював гаї сумними фарбами.
Коля СОЛТИС, Кіровоградська обл.
Чотири окаті жаби зелені гуртом садили фіалки.
Назар ГОНЧАРЕНКО, м. Миколаїв.

Червона сукенка горить на суніці,
Оранжева диня сховалась в травіці,
Жовтавий банан, з теплих тропіків гість,
Зеленому кавуну гостиниці привіт.
Голубе мамисто на терені сніг,
Синенка сливка з гілля виглядає,
Фіалковий светрик одяг виноград —
Всі спектру відтінки має мій сад!

Коли світло проходить крізь атмосферу,
то від часточок пилу, які є в ній, найбільше відбиваються і розсіюються хвилі голубого кольору. Тому нам небо і здається голубим.
Юля ВЕРШОК, Кіровоградська обл.

Переможцем конкурсу стала Юля ВЕРШОК із Кіровоградської області — вона нагороджується дитячою енциклопедією. У 2001 році “Барвінок” знову проводитиме конкурс “Приз номера — дитяча енциклопедія”.

17

ПРОВУЛОК ЗАГАДКОВИЙ

Борис СЛЮСАР

Молодий, золоторогий,
Жовтолиций баранець
Веську нічку без підмоги
Сам пасе мільйон овець.

Неживе воно, та враз
Скопює точно вас.

Діти, що то за горнята,
Котрі треба розбивати,
Аби кашки скуштувати?

МАЙДАН ПУСТУНІВ

Геннадій ЛІТНЕВСЬКИЙ

ВОРОНА

Що ворона поробляє?
Третій день казки читас
І каркоче тишком-нишком:
— Це якась погана книжка!
Все про вовка, про лисицю,
Про kota, про рукавицю,
Навіть є про жабу трошки,
Є ще про Котигорошка
І про змія, що літає...
Лиш про мене тут немає.

УЗВІЗ КМІТЛИВИХ

Який рік триває
один день?

ВУЛИЦЯ РОЗУМНИКІВ

Чим умиваються в Угорщині
на Новий рік, щоб увесь рік купати-
ся у грошах?

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 11

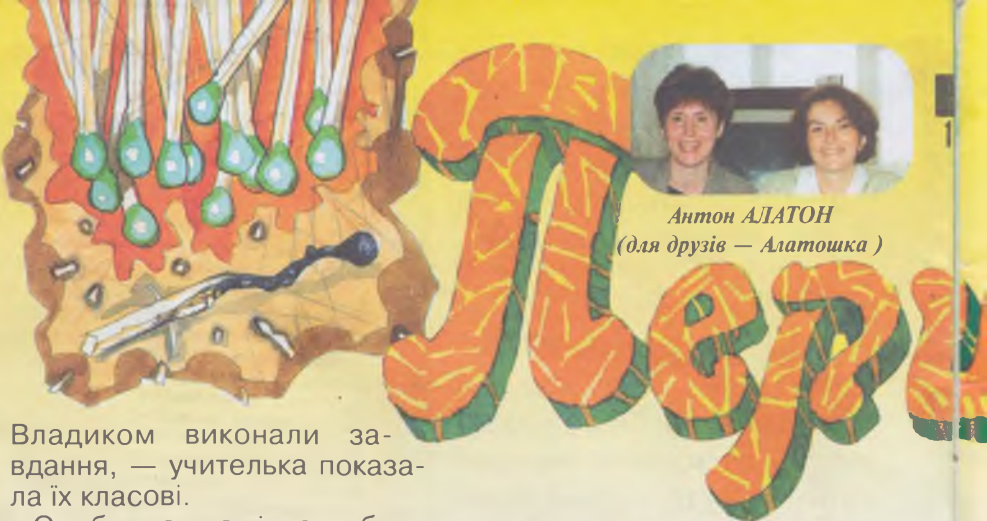
Перехрестя веселих забав.
Ворона—корона. Білака—зілка—голка. “Пригоди барона Мюнхаузена”. Марк Твен винайшов перфорований відірвний блокнот.
Барвінкова аптека. Китайське яблуко. Порхавка. Опеньок. Печериця. Маслюк. Груздь. Лисички. Рижик. Вовнянка. Апельсин.
Наш скарб — рідна мова.
Суфікс О — кресонуту, плізгонути, дмухонуту, штовхонуту. Топити—пити.

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ ЦЬОГО НОМЕРА

Яких частинках з’являється вода (сіль випадає воду) — ті місячні будуть дощичками.
Наш скарб — рідна мова.
Жаби на козу. Рік, рак, сак, час, час. Сам, том, тон, тин, син, сан, сав, сак, рак, брук, брук, брак, грак, араб, краб, крап.
Шарчик. Чайку, чайку.
Кав’юне запитання. Доля.

З торбачки дубової Замиталішка
Ялинка. 1. Коляк. 2. Півник. 3. Гора. 4. Півдіа. 5. Новіван.
6. Коженушка. 7. Дереза. 8. Бичок. 9. Батько. 10. Золото.
11. Муромець. 3 Новий роком!

Як їх жуєть? Усіх комах жати ося, а жуликували вони такі слова: косяр, осяд, покся, рося, посади, досади, косярка.
Український свинчик. Дубу.
Жа-жовий птах. Фіалкино.
Прочитав приказку. На Новий рік прибавляється дня на ячий світ.
Швейцарський фермер. 12 частин озірка — 12 місяців. На

Антон АЛАТОН
(для друзів — Алатошка)

наступного дня Ганна Іванівна сказала:

— Сьогодні, діти, ми писатимемо літеру "Т".

Сергійко з Владиком, навчені учорашнім досвідом, спершу роздивилися, як треба писати цю літеру. Потім правильно взяли ручки, рівненько сіли — і за кілька хвилин усе було готово.

— Ганно Іванівно, ми уже написали!

— Уявляю, що ви там накарлючили, — сказала Оленка, яка писала найшвидше і найкраще в класі. Їй було прикро, що хтось випередив її.

Владиком виконали завдання, — учителька показала їх класові.

Особливо помітною була різниця в Сергійковому зошиті, тому що на тій самій сторінці було видно учорашнє завдання з підписом: "Погано! Дуже брудно!"

— Я не знаю, що з вами сталося, — сказала вчителька, — але сподіваюся, щось хороше. Сьогодні я ставлю вам п'ятірки з плюсом.

З цього усе й почалося. Сергійко з Владиком отримували п'ятірку за п'ятіркою і невдовзі стали найкращими учнями в класі. Увесь вільний час вони просиджували над зошитами й книжками, забули про відпочинок, зовсім не гуляли надворі.

Одного дня вони саме учили уроки, коли зайшов Костик. Він тримав у руках м'яча і шукав, з ким би пограти у футбол.

— Вийдете гуляти? — запитав він.

— Ні, нам додому багато задали. До речі, дякуємо за

поради. Тепер у школі все гаразд.

— Можу дати ще одну, безплатну, — сказав Костик. — Щодня грайте у футбол і будете вчитися ще краще.

— Ото вже дурниці! — заперечив Сергійко. — Я ганяв і писати не навчився, а як кинув грати, то став відмінником.

— А мені тато за добрі оцінки комп'ютерну приставку обіцяв купити, — похвалився Владик.

Коли Ганна Іванівна підійшла до хлопчиків і подивилася їхні роботи, вона дуже здивувалась і зраділа.

— Подивіться, як Сергійко з

— То ми краще на комп'ютері у футбол гратимемо. І цікаво, і корисно!

Проти комп'ютерної приставки Костик не заперечував. Він давненько мріяв про таку, але батьки казали, що від неї більше шкоди, ніж користі. Костик з ними не погоджувався. Яка може бути шкода від такої чудової речі?

Шоколадні Лригди*

— А мені дозволиш пограти? — запитав він Владика.

— Звичайно! Приходьте до мене в суботу, буде розвага.

чого! Хлопчики геть забули про все і гралися до пізнього вечора.

Коли Костик нарешті прийшов додому, мама уважно подивилася на нього і запитала:

— Що сталося?
Ти якийсь збу-

ти?" — замислився хлопчик. І за хвилину надумав: "Якщо батьки нічого не помітять, то нічого й не заборонять".

Костик потихеньку дістав чарівні сірники, запалив одного і домовився із джином, що ніхто з батьків і вчителів не помічатиме жодних змін у вигляді й поведінці хлопчиків.

ОЦЕ ТАК НАГОРОДА!

У суботу видався радісний день. Тато купив обіцяну приставку і допоміг хлопцям встановити її. Як же було цікаво гратися з нею! Там були і автомобільні перегони, і полювання на гусей, і футбол, і ще багато-багато захоплюю-

джений, очі червоні.

— Та нічого, — відмахнувся Костик, швиденько повечеряв і пішов спати.

Але сон ніяк не йшов до нього. Він подумав, що врешті-решт мама неодмінно дізнається, куди Костик ходить, і заборонить йому грати на комп'ютері. "Що ж роби-

Художник
В. БАРИБА

ЗАПИТАННЯ ВІКТОРИНИ

1. Барвінчатко! Як ти вважаєш, чи правильно вчинили хлопчики, відмовившись заради уроків від ігор на свіжому повітрі?

2. Спробуй скласти розпорядок дня, який допоможе першокласникам усе встигати: спати не менше 10 годин на добу, без поспіху ходити до школи, учити уроки, чотири-п'ять разів на день їсти, гуляти на свіжому повітрі, допомагати батькам. Найкращий і найоригінальніший розпорядок дня побачать усі барвінчатка на сторінках журналу, а його автор отримає приз.

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ ЦЬОГО НОМЕРА

Перехрестя веселих забав

Місяць. Дзеркало. Горіхи. Новий рік. Монетами.

*"Моя мрія дуже гарна. Ось якою буде Україна у 2020 році. Економіка: народ живе замож-но, немає бідних і хворих. На-ука: молоді українські вчені відкрили новий вид дешевого і безпечного для людей палива. Екологія: Україна — найчис-тіша країна у світі. Все зелене, чисті ріки, свіже повітря. Майбутній президент України
Владик ІВАНЬКО,
Одеська обл."*

"Буду юристом — за-щищатиму невинних лю-дей і каратиму злочин-ців. А ще писатиму вірші й казки для "Барвінку".

*Марійка СИДОРУК,
Рівненська обл."*

"Мрію про польоти — тож стану льот-чиком. А ще посаджу персиковий сад, збу-дую будинок, викопаю колодязь, щоб полива-ти квіти.

*Максим
ВОЛОЩЕНКО,
Донецька обл."*

"Я закінчу ветеринарний інститут і матиму власну ферму з 120 телятами і коро-вами. Усі вони будуть догля-нуті й нагородвані. Коли я йду фермою, вони дивляться на ме-не лагідними очима. Я їх люблю так, як і вони мене. Мене не стане, а ферма залишиться. Таким буде мій слід на землі.

*Ірина ОСАУЛЕНКО,
Полтавська обл."*

"Хочу стати астро-номом, дослідити всі планети нашої систе-ми і знайти нові, досі невідомі.

*Юрій ПАНАСЮК,
Вінницька обл."*

"Стану кухарем. Тоді всю ро-боту виконуватимуть машини. Меню розроблятимуть комп'ютери, а я програмуватиму їх. І в мене буде свій ресторан.

*Славко МІЗЕРНИЙ,
Хмельницька обл."*

"Я займатимуся радіоелек-тронікою і за її допомогою створю віртуальну бібліотеку з привидами.

*Валентин ГРІНБЕРГ,
м. Київ"*

"Мені так хочеться, щоб усі мамі були здоро-вими, щоб їх ніколи не турбував біль, щоб вони завжди усміхалися ді-тям. Тому я вирішив стати лікарем.

*Сашко РОМАНЮК,
Чернівецька обл."*

"Коли виросту, то лікуватиму звірів. Обері-гатиму ліси, створюва-тиму заповідники. Хочу, щоб в Україні було більше лісів і звірів.

*Таня БРИЛЬЯНТОВА,
Харківська обл."*

«Барвінок» – всеукраїнський журнал для молодших школярів. Видається українською мовою. Заснований у 1928 році.

Засновник і видавець: редакція журналу «Барвінок».

Свідоцтво КВ № 770, 28.06.94 р.

Головний редактор Василь ВОРОНОВИЧ

Відповідальний секретар Людмила КОЗИЙ

Редактор відділу літератури Світлана ПРУДНИК

Художній редактор Олександр БАСС

Коректор Світлана ГАЙДУК

Комп'ютерна верстка Віталія Новікова

Адреса редакції: 04119, м. Київ,

вул. Десятківська, 38–44. Тел. 211-04-98.

Тираж 33375 прим. Зам. 0-77

E-mail: barvinok@info.kiev.ua

Друк – поліграфкомбінат «Україна»

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

На обкладинці малюнок В. БАРИБИ

Журнал надходить до вас за пільговим поштовим тарифом завдяки сприянню ДП «ПРЕСА», його директора ГЕРАСИМЕНКА Валерія Вікторовича.

Ми - майбутнє!

"Минуло 20 років. Я доросла людина, закінчив медичний інститут. Побував на Марсі і привіз звідти речовину, з якої сам виготовив ліки від страшних хвороб — раку і СНІДу. А на зароблені кошти збудував велику лікарню, де разом з іншими лікарями рятуємо людей від страшних хвороб. Радість на їхніх обличчях приносить і мені надзвичайну втіху.

*Назар КРАВЧУК,
Тернопільська обл."*

Конкурс "Ми — майбутнє!" триватиме і в наступному році. Хто з вас, барвінчата, хоче побачити своє фото у "Барвінку", той має передплатити журнал на 2001 рік і разом із фото надіслати розповідь про те, якими себе уявляєте через 20 років.

Найактивніші учасники конкурсу нагороджуються:

суперпризом — фотоапаратом — Іванко і Валера ОДИНЦІ з Київської обл.,

іграми "Новий бум" — Тетяна БУРЕНКО з Херсонської обл., Аня ЧАБАНЕНКО з Черкаської обл., Владик ІВАНЬКО з Одеської обл., Назар КРАВЧУК із Терно-

пільської обл., Максим КРИВШЕНКО з Кіровоградської обл., Зоя СТОРОЖЕВА із Сумської обл.